

Miljøverndepartementet
Pb. 8013, Dep.
0030 OSLO

Vår ref.: 10-994
Deres ref.: 200804249

Høring om NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring

Det vises til departementets høringsbrev av 16. desember 2010 hvor det bes om synspunkter på utredning "NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring". Via e-post har vi fått departementets aksept for utsatt levering av høringssvaret til 25. mars. Høringssvaret inkluderer også synspunktene til Norsk Naturskadepool.

Med denne utredningen har Regjeringen for første gang fått overlevert en offentlig utredning som gir en samlet oversikt over konsekvensene av klimaendringene. Utvalget har levert en grundig og solid rapport som gir et helhetlig bilde av hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for naturen, samfunnet og næringslivet, og hva vi må gjøre for å tilpasse oss. Rapporten understreker at samfunnet må ha en helhetlig tilnærming til klimatilpassing.

Det er en tilnæringsmåte som FNO støtter og som vil bli utdypet nærmere i høringssvaret. Etersom FNO representerer næringer som er en integrert del av samfunnsøkonomien, vil klimaendringene også påvirke finansbedriftenes virksomhet direkte og indirekte.

Hovedsynspunkter

Selv om utredningen i hovedsak er innrettet mot hva myndighetene bør gjøre for å møte klimautfordringene, kommer utvalget også med forslag som berører andre aktører og næringer i samfunnet. Utvalget kommer blant annet med tre forslag som direkte angår forsikringsnæringen.

Her gis en kort oppsummering av næringens holdning til de tre forslagene. En mer utfyllende argumentasjon følger nedenunder.

- **Anbefaling 1:** Etablere en database til offentlig bruk og forskning med et samlet, anonymisert datagrunnlag over klimarelaterte skader fra forsikringssekskapene og Naturskadepoolen.

- Forsikringsnæringen stiller seg positiv til etableringen av en slik database, og ser det som et velegnet bidrag til å møte klimautfordringene på det nasjonale plan.
 - Næringen er generelt imøtekommende til å delta med sin kompetanse i det fremtidige arbeidet med å tilpasse seg et klima i endring.
 - FNO oppfordrer myndighetene til så raskt som mulig å gi en tilbakemelding om hvordan de stiller seg til en slik database.
 - FNO mener at dagens rettstilstand knyttet til kommunenes infrastruktur er uheldig. Utviklingen av en eventuell skadedatabase vil kunne bidra til å dokumentere infrastrukturmangler og konsekvensene av disse manglene, men da forventes det også at ansvaret for å redusere sårbarheten plasseres hos infrastruktureierne.
- **Anbefaling 2:** *Øke kvaliteten og standarden ved gjenoppbygging og reparasjon av bygninger ved å skjerpe kravene til utførende aktører og avgrense forsikringsselskaperens mulighet til kontant utbetaling av skadeoppgjør.*
 - Næringen støtter både forslaget om å øke kvaliteten og standarden ved gjenoppbygging og reparasjon av bygninger, men stiller seg tvilende til at redusert bruk av kontantoppgjør vil være noe sentralt virkemiddel i denne sammenheng. Kontant utbetaling ved skadeoppgjør brukes bare i relativt beskjedent omfang.
- **Anbefaling 3:** *Naturskadeloven og naturskadeordningen bør gjennomgås for å vurdere differensiering av egenandelen knyttet til naturskaderisiko, og hvilke muligheter som finnes for å dreie ordningen mer i forebyggende retning, for eksempel øremerke deler av premien til forebyggende tiltak, som tiltak rundt flomveier og forsenkingsmuligheter.*
 - Den norske naturskadeordningen med den statlige og private organiseringen er ett virkemiddel for å håndtere klimarelaterte skader. Det er imidlertid viktig å presisere at forsikringsselskapene i dag dekker en rekke skader som er relatert til ekstremvær eller klimapåvirkning, men som ikke faller inn under dagens naturskadeordning via naturskadeforsikringsloven.
 - En fremtidig utfordring er etter næringens syn å tydeliggjøre hvordan forsikringsnæringen og myndighetene best kan bidra til å møte en forventet utvikling med økende ekstremvær
 - Skal det gjøres noe med naturskadeordningen, er det næringens oppfatning at det bør settes ned et offentlig utvalg som med en helhetlig tilnærming kan se på hvordan forsikringsselskapene, Naturskadepoolen og myndighetene kan bidra til å møte de fremtidige klimautfordringene. Næringen ser det som naturlig å bli invitert til å delta hvis et slikt utvalg blir en realitet.

Felles utfordringer

Klimaet har alltid vært i endring. Det nye og skremmende i våre dager er at endringene skjer raskere enn før fordi kloden stadig blir varmere. For førti år siden inntraff rundt 50 klimarelaterte katastrofer per år. De siste par årene er, ifølge verdens ledende reassuranseselskaper, det årlige antallet oppe i 300.

Den økte risikoen som en følge av klimaendringene skaper dermed økt usikkerhet, også for vår virksomhet. Det finnes således gode grunner for vår næring til å delta aktivt i klimaarbeidet og derigjennom bidra til et fortsatt stabilt og bærekraftig samfunn.

Selv om fremtidsutsiktene kan virke nedslående, viser historien at i slike tider utløses ofte kreative krefter som ser nye muligheter. Finansnæringen ønsker å være en pådriver i klimasaken, både lokalt og nasjonalt. Næringen har en stor kundekrets og stor synlighet i samfunnet. Klimaendringene kan således skape nye forretningsmuligheter i form av produkter som er nyttige for samfunnet og samtidig lønnsomme for finansbedriftene.

Det er imidlertid en underliggende forutsetning at næringen har konkurransedyktige, stabile og forutsigbare rammevilkår for å kunne oppfylle denne funksjonen. I tillegg er finansnæringen i likhet med alle andre avhengig av et velfungerende samfunn.

Klimautvalget understreker også betydningen av helhetstenkning når det gjelder å møte klimautfordringene og nevner særlig sammenhengen mellom utfordringene for forsikringsnæringen og samfunnet for øvrig på klimaområdet. For forsikring vil omfanget av klimaet sin direkte påvirkning på forsikringsobjektene i mange tilfeller avhenge av sårbarheten og tilpassingen på andre områder. Generelt vil klimaendringene forsterke mange av de utfordringene som allerede i dag er knyttet til andre samfunnsområder. Her nevner utvalget som eksempler blant annet mangelfull arealplanlegging, dimensjonering av vann- og avløpsnett og dårlig byggeskikk og bygningsløsninger.

Næringen godt i gang allerede

Selv om utvalget naturlig nok har skuet fremover i sitt arbeid, er det også grunn til å si litt om hva som allerede er gjort og gjøres i finansnæringen for å få helhetsforståelsen av næringens klimaengasjement.

De norske skadeforsikringsselskapene har allerede lenge, og ofte i samspill med Norsk Naturskadepool, arbeidet med klimautfordringene. Arbeidet har bestått i å kartlegge risikoen for klimarelaterte skader, bevisstgjøre kundene om den økte risikoen, tydeliggjøre ansvaret til de kommunale myndigheter, samt holde oppe en dialog med myndighetene om skadereduserende tiltak.

FNO arbeider på nordisk nivå på skadeforsikringsområdet. Blant annet arrangerte den nordiske forsikringsnæringen en klimakonferanse i København i 2009.

I forbindelse med konferansen ble det på nordisk nivå også utarbeidet en felles erklæring. Her forplikter forsikringsnæringen i Norden seg til å møte klimautfordringene på en aktiv måte:

- Utvikle og tilby klimamessig holdbare produkter på liv- og skadeforsikringsområdet
- Innarbeide klimaaspekter ved investeringsbeslutninger
- Anvende klimamessig holdbare metoder i det skadeforebyggende arbeid og ved skadeoppgjør, og
- Organisere virksomheten på en klimasmart måte

Både i Europa og internasjonalt etablerer forsikringsnæringen klimapartnerskap for å utvikle felles strategier og dele erfaringer i møte med klimautfordringene. Det London-baserte ClimateWise samarbeidet består av ledende europeiske forsikringsselskaper som systematisk jobber med å integrere klimahensyn i alle deler av forretningsdriften. Internasjonalt har Geneva Association og flere andre forsikringsallianser satt klimautfordringene på agendaen med mål om å gjøre forsikring til en aktiv driver i arbeidet med klimatilpasning globalt.

Nærmere om tre utfordringer

Utvalget kommer med tre anbefalinger som er direkte rettet mot forsikringsnæringen. Disse tre tiltakene mener utvalget vil bidra til å styrke tilpassingskapasiteten i næringen, og forsikringsordningenes rolle i arbeidet med klimatilpasning.

- **Anbefaling 1:** *Etablere en database til offentlig bruk og forskning med et samlet, anonymisert datagrunnlag over klimarelaterte skader fra forsikringsselskapene og Naturskadepoolen.*

Forsikringsnæringen stiller seg positiv til etableringen av en slik database, og ser det som et velegnet bidrag til å møte klimautfordringene på det nasjonale plan.

Næringen er generelt imøtekommende til å delta med sin kompetanse i det fremtidige arbeidet med å tilpasse seg et klima i endring.

Ettersom utredningen i liten grad går inn på hvordan den foreslåtte databasen skal fungere både med hensyn til inputfasen, organisering og bearbeiding av data og outputdelen, ser næringen det som naturlig å bli invitert til å delta i utformingen av en slik database hvis det skulle bli en realitet. Vi oppfordrer myndighetene til så raskt som mulig å gi en tilbakemelding om hvordan de stiller seg til en slik database.

Her kan pekes på noen momenter som må avklares i en slik prosess. Når det gjelder **inputfasen** vil en sentral problemstilling naturlig nok være type statistikk, omfang, detaljeringsnivå og hyppighet. I tillegg må det sikres en innretting på både datainnsamlingen og databruken som ivaretar konkurransehensynet mellom forsikringsselskapene. Det bør også nevnes at selv om forsikringsselskapene og næringen hver for seg og samlet sitter på mye statistisk materiale, besitter vi likevel ikke uttømmelige kilder til bruk for et hvert godt formål. I tillegg utgjør næringen en sammensatt masse av enkeltelskaper med ulikt ressursgrunnlag. Mot en slik bakgrunn må det tas hensyn til at et minste felles multiplum muligens ikke vil kunne dekke alle typer forventninger til en tiltenkt database. Det må heller ikke glemmes at også andre aktører i samfunnet bør kunne være aktuelle leverandører av statistikk.

Når det gjelder **organiseringen** av en database, synes det naturlig at FNO får en rolle som ansvarlig for bearbeiding og anonymisering av data fra medlemsselskapene. Vi er også åpne for å diskutere om FNO skal ha en ytterligere rolle i organiseringen av databasen.

Noen ord også om **outputfasen**. Det er selvfølgelig viktig at en eventuell database blir velfungerende og gir noe konkret tilbake til samfunnet. I tillegg må det være relevante mottakere i den andre enden som kan bruke dataene på en samfunnsnyttig måte. I den forbindelse nevner utredningen forskning som en særlig relevant målgruppe. Forskning er viktig og bra for å få mest mulig kunnskap om klimautfordringene. Samtidig må det presiseres at skal data fra forsikring brukes til forskning, er det viktig at det utarbeides gode prosedyrer vedrørende utvelgelse av hvilke forskningsprosjekter som skal kunne benytte data, hvilke kriterier som skal legges til grunn ved utvelgelse, hvem som skal ta beslutninger og hvordan. For eksempel vil forskning knyttet til klimautfordringer mange tiår frem i tid stille helt andre krav til datagrunnlag enn nåtidige utfordringer knyttet til vann- og avløpsnett i kommunene.

- **Anbefaling 2:** *Øke kvaliteten og standarden ved gjenoppbygging og reparasjon av bygninger ved å skjerpe kravene til utførende aktører og avgrense forsikringsselskaperes mulighet til kontant utbetaling av skadeoppgjør.*

Begrensningene i bruk av kontantoppgjør er først og fremst foreslått der de hemmer såkalt robust bygging. Utvalget ser for seg at forsikring kan spille en proaktiv rolle ved skadeoppgjør. Det tenkes da på at både gjenoppførelse av bygninger og innkjøp av varer og tjenester i stor grad går via forsikringsselskapene. Forsikringsselskapene kan medvirke til klimatilpassing dersom det blir stilt krav til tilpassingstiltak i forbindelse med reparasjoner og gjenoppbygging både til kunder og reparatører. Utvalget erkjenner at disse forslagene vil kunne virke fordyrende på en næring som måles på

pris og kostnadseffektivitet, men mener det vil kunne gjennomføres hvis det stilles krav fra myndighetenes side.

FNO stiller seg ikke avvisende til forslagene om å øke kvaliteten og standarden ved gjenoppbygging og reparasjon av bygninger. Samtidig er dette et komplekst område som omhandler flere hensyn enn bare ønsket om å redusere klimasårbarheten. Det er vår erfaring at forsikringsselskapene ved gjeldende praksis prøver å ivareta de hensyn som her nevnes så langt det lar seg gjøre. Samtidig kunne det vært ønskelig at det fantes både rapporteringsregimer og – standarder som gjorde det mulig å kvalifisere leverandørene i forhold til hverandre. Klimakrav til leverandører inngikk i den nordiske felleserklæringen nevnt ovenfor og har høyt fokus i forsikringsselskapene, men det er nok et stykke frem til at dette kan omsettes i storskala.

Når det gjelder bruken av kontantoppgjør, har vi brakt i erfaring at det er et virkemiddel som kun anvendes i beskjedent omfang og først og fremst som oppgjørsmiddel ved mindre skader. I denne vurderingen legger vi til grunn at de oppgjør som avgjøres ved skjønn ikke er inkludert i kontantoppgjørsmiddelet. Det må også presiseres at det ikke er snakk om kontant utbetaling, men overføring til bankkonto etter et avtalt opplegg. Således stiller vi oss tvilende til at redusert bruk av kontantoppgjør vil være noe sentralt virkemiddel i denne sammenheng. Men vi er selvfølgelig åpne for å diskutere nærmere både bruken av kontantoppgjør og de øvrige problemstillingene som her er tatt opp, hvis det er ønskelig i en videre oppfølging av utredningen.

I denne sammenheng er det også grunn til å nevne at forsikringsnæringen har engasjert seg i og gitt økonomisk støtte til flere tiltak som har som siktemål å tilpasse bygningsmassen i Norge til de økte klimautfordringene. Her kan nevnes Klima2000 og Glitne-prosjektet. Førstnevnte var et forskningsprogram hvis hovedhensikt var å videreutvikle utvalgte konstruksjonstyper for å optimalisere motstandsevnen mot klimapåvirkninger. Hovedmålet med Glitne-prosjektet er å frembringe kunnskap om hvordan miljøeffektive bygg kan gjøres mer økonomisk konkurransedyktige.

Klimautvalget er også opptatt av de klimamessige utfordringene bygningsmassen i Norge vil møte. Bygningene er sårbare for flere typer naturutløste hendelser, blant annet forårsaket av ekstremvær. Ifølge utvalget vil vann og fuktproblemer kunne få konsekvenser ikke bare for bygningsmassen, men også for menneskers og dyrs helse.

Vår næring er innforstått med at klimaendringer kan ha implikasjoner som ikke bare berører tingskader, men også kan medføre økt risiko for helseskader på både mennesker og dyr. Det vil igjen kunne føre til økt behov for ulike forsikringer knyttet til helse, primærnæringer, bygninger og utstyr.

- **Anbefaling 3:** *Naturskadeloven og naturskadeordningen bør gjennomgås for å vurdere differensiering av egenandelen knyttet til naturskaderisiko, og hvilke muligheter som finnes for å dreie ordningen mer i forebyggende retning, for eksempel øremerke deler av premien til forebyggende tiltak, som tiltak rundt flomveier og forsenkingsmuligheter.*

Som utvalget skriver er naturskade og forsikring et viktig og prioritert område både for næringen selv og myndighetene. For bransjen kan kostnadene bli høye ved ikke å tilpasse forsikringsproduktene til et endret klima, og for samfunnet kan det medføre store konsekvenser dersom forsikringsnæringen ikke skaper forutsigbare og trygge forhold.

Ved en eventuell vurdering av naturskadeordningen, er det viktig å skille mellom klimarelaterte skader som i dagligtale omtales som naturhendelser og naturskader slik de er definert i naturskadeloven og naturskedeforsikringsloven. Naturrelaterte skader som for eksempel nedbørsskader og snøtyngdeskader er naturhendelser relatert til klima som i stor grad i dag dekkes av forsikringsselskapene utenom naturskadeordningen. Det skal også nevnes at det foregår et betydelig arbeid i forsikringsselskapene for å informere forbrukerne om hvordan man kan forebygge naturskader. Både når det gjelder skadeforebygging og generell håndtering av klimarelaterte skader utenom naturskadeordningen, så står forsikringsselskapene i dag friere enn de gjør innenfor Naturskadeordningens mer detaljerte lovregulering.

Skal naturskadeordningen vurderes på nytt, er det viktig at man ser endringer i lys av dette helhetsbildet, herunder forholdet til Statens naturskadefond.

NOU 2010:10 skisserer hvordan samfunnet skal møte utfordringene knyttet til økt ekstremværsituasjoner. Vår næring er beredt til å delta aktivt i dette arbeidet. Men for å finne ut hvordan vi best kan bidra, er det avgjørende med en helhetlig tilnærming hvor arbeidsdelingen mellom forsikringsselskaper, Naturskadeordningen og myndighetene ses i sammenheng. Dette gjelder også i forhold til organiseringen av det forebyggende arbeidet.

Utvalget tar også opp en viktig problemstilling som bør utredes nærmere. Med økte og mer frekvente klimarelaterte skader knyttet til for eksempel ras, flom og vann- og tilbakeslagsskader, vil man kunne nå en grense for hvor langt et markedsbasert forsikringssystem kan håndtere gjentatte hendelser før det gir seg utslag i premier og egenandeler. Ja, utvalget går så langt som til å si at dersom klimaskadene blir så vanlige at de ikke kan defineres som uforutsette, vil grunnlaget for forsikringsdekning forsvinne.

Her er det pekt på flere utfordringer som i sum gjør at både FNO og Norsk Naturskadepool mener det mest naturlige vil være at det settes ned et offentlig utvalg som med en helhetlig tilnærming ser på hvordan forsikringsselskapene, naturskadeordningen og myndighetene kan bidra til å møte de fremtidige klimautfordringene. Næringen ser det som naturlig å bli invitert til å delta hvis et slikt utvalg blir en realitet.

Store utfordringer for vann og avløp

Vann og avløp er et tema som vies mye oppmerksomhet i utredningen. Utvalget uttrykker bekymring, og mener det er et område hvor nasjonen står overfor store utfordringer. Vann- og avløpssektoren har i dag et betydelig vedlikeholdsetterslep som skaper det utvalget kaller et tilpasningsunderskudd. Fragmenterte ansvarsforhold, mangel på ressurser og prioritering gjør denne sektoren til den infrastrukturektoren som er vurdert som særlig sårbar for klimaendringer, fortsatt ifølge utvalget

Disse utfordringene har også konsekvenser for forsikringsnæringen. FNO har i den forbindelse vært i dialog med flere aktører tilknyttet vann- og avløpssektoren. De erfaringene vi sitter igjen med så langt, støtter opp under utvalgets karakteristik av denne sektoren. Inntrykket vårt er at det råder mye uklarhet og usikkerhet hva angår ansvarsforhold og koordinering. I tillegg har det vist seg krevende å få klarhet i omfang og kvalitet på det statistiske materialet som finnes. Det skaper igjen usikkerhet om i hvilken grad det kan brukes både til fornyelse og vedlikehold av infrastrukturen, og ikke minst for å møte de fremtidige klimautfordringene.

Mot denne bakgrunn slutter FNO seg til utvalgets situasjonsbeskrivelse og oppfordrer myndighetene til snarest å gripe fatt i de mange påtrengende utfordringene. I denne forbindelse gir vi også vår tilslutning til høringsuttalelsen fra Norsk Vann som mener det snarest bør utpekes en ansvarlig overvannsmyndighet i Norge. Vi er også enig med Norsk Vann i at det bør komme en sektorlov på vann- og avløpsområdet. En slik lov vil kunne føre til en høyst nødvendig avklaring av kommunenes ansvar og innbyggernes rettigheter og plikter på vann- og avløpsområdet, jf. avsnittet om "Uheldig rettstilstand" nedenunder.

De forhold som her tas opp har også relevans for etableringen av en eventuell database, jf. anbefaling 1 omtalt ovenfor. Det er ikke usannsynlig at utviklingen av en slik database ytterligere vil kunne bidra til å dokumentere infrastrukturmangler. Man skulle da tro at ansvaret for å redusere sårbarheten ved disse manglene skulle plasseres hos infrastruktureierne, som i all hovedsak er kommunene, men det er ikke tilfellet med den nåværende rettstilstanden.

I forbindelse med at det i utredningen påpekes at finansiering er en hovedutfordring vil FNO benytte anledningen til å fremheve mulighetene som ligger i offentlig-privat

samarbeid når det gjelder finansiering av klimatilpasninger, og da særlig knyttet til utviklingen av infrastruktur.

Livsforsikringsselskaper og pensjonskasser har økende behov for å plassere pensjonsmidler i eiendeler som er godt tilpasset de forpliktelser selskapet har påtatt seg. Dette skyldes bl.a. finansielle forhold som lave renter og demografiske forhold som aldrende befolkning. Behovet vil øke ved innføringen av nytt europeisk solvensregelverk ("Solvens II"), ettersom ulik løpetid på eiendeler og forpliktelser da vil utløse et høyere kapitalkrav for renterisiko.

Livsforsikringsselskapers behov for å investere i aktiva med lang løpetid har medført at forsikringsaktører har rettet oppmerksomhet mot investeringer i ulike former for infrastruktur. Vann- og avløpsnett vil da kunne være aktuelle infrastrukturinvesteringer for norske livsforsikringsselskaper, da slike investeringer kan være bærere av en rekke sentrale egenskaper som livsforsikringsselskapene etterspør, herunder lang og stabil avkastning i norske kroner.

Vi vil videre påpeke at selve konsekvensene av klimaendringer ser ut til i hovedsak å være beskrevet for forsikring (liv og skade), mens de globale finansmarkedenes sårbarhet for klimaendringer, kanskje særlig gjennom sviktende tiltro hos investorene, ikke er beskrevet i særlig grad. Dette kan skyldes at det i utvalgets mandat legges hovedvekt på tilpasninger og konsekvenser for Norge, men finansnæringen er i overveiende grad en del av en internasjonal virkelighet. FNO vil i den forbindelse vise til Mercers rapport fra 15.2.2011 "Climate Change Scenarios – Implications for Strategic Asset Allocation", om konsekvenser av klimaendringer for de globale finansmarkedene, bestilt av Finansdepartementet. Rapporten anbefaler bl.a. investorer å følge nøye med på klimarisiko, selv om de samlede virkningene på verdens kapitalmarkeder forventes å være relativt små fram mot 2030.

FNO anser at vann- og avløpssektoren er et viktig område for store deler av den norske befolkning. Det er erkjent at utskiftningstakten av dette nettet er for lav, blant annet som følge av svært kostbare investeringer og manglende incitament for kommunene til fornying. Vi mener derfor at det bør lages en egen Stortingsmelding på dette området, hvis samfunnet skal være i stand til å møte de fremtidige klimautfordringene.

Uheldig rettstilstand

Utvalget peker på at særlig den såkalte Stavangerdommen har bidratt til den uheldige rettstilstanden. Her begrunner Høyesterett sin vilje til å fravike forurensingsloven, som pålegger kommunene ansvar for skader grunnet underdimensjonerte rør og dårlig vedlikehold, med at kunden kan kjøpe forsikringsdekning. Ifølge utvalget viser eksempelet fra denne dommen at det er

behov for en avklaring av ansvarsforholdet mellom kommunene og den enkelte abonnent i møte med ekstreme værhendelser, blant annet som følge av klimaendringer. Ansvar for erstatning faller dermed på abonnenten/kunden som betaler for tjenesten. Det er kommunene som har monopol på å iverksette tiltak. Resultatet av dommen er at det nå er kunden som må bevise at kommunene, uansett størrelse og kompetanse, har handlet uaktsomt. Og at det er denne uaktsomheten som er årsaken til skaden i eget hus.

En slik rettstilstand strider med forbrukerhensynet, polluter-pay og føre-var-prinsippet, som Norge ellers følger. Det strider også mot rettstilstanden i Sverige og Danmark, land som er i samme situasjon som Norge. Videre betyr det at kunden er tilnærmet sjanseløs grunnet kravet om å føre bevis for uaktsomhet og årsakssammenheng. Det vil medføre mange flere skader og store frustrasjoner og følelse av avmakt hos de som kjøper tjenester fra kommunen. Rettslig anser vi det også som en dårlig løsning fordi det skapes liten forutsigbarhet.

Etter utvalgets syn er en slik rettsavgjørelse uheldig for klimatilpasningen. Selv om kunden har en forsikring som mest sannsynlig dekker skaden, vil dette ikke føre til at årsakene blir borte. En slik praksis fremmer en reaktiv tilnærming til klimarelaterte skader og hemmer forebyggende tilpasning til økte vannmengder. Etter utvalgets syn vil dette hemme utøvingen av den proaktive rollen forsikringsnæringen kan spille i tilpassingsarbeidet. Mange kommuner velger å kjøpe en forsikring som dekker deres mulige ansvar. Selv om forsikringsselskapene dermed finnes både på tilbyder og bruker/kundeside, mener forsikringsbransjen at mye av incitamentet for kommunene til å handle blir borte gjennom Stavangerdommen.

FNO gir derfor sin fulle tilslutning til de prinsipielle vurderinger som utvalget her gjør. Det er et viktig prinsipp at hvis samfunnet vil redusere skadene som følge av klimaendringene, så må ansvaret plasseres der det hører hjemme. Stavangerdommen har lagt til rette for en usosial ordening hvor den enkelte huseier sitter med ansvaret og blir belastet en høyere egenandel, mens kommunene som kan forebygge slipper unna. Den nåværende rettstilstanden fremmer ikke aktivt skadeforebyggende arbeid. I tillegg er det også en samfunnsøkonomisk uheldig ordening. Kunder opplever at de kan ha flere skader fordi de uheldigvis bor nederst i en skråning der vannet har størst trykk slik at deres hus rammes av tilbakeslag. Forsikringsselskapene har et grunnprinsipp om at skader skal være "uforutsette". På et visst tidspunkt vil man derfor kunne komme til at man ikke lenger dekker slike skader.

Det uheldige ved dagens ordning er ytterligere forsterket ved en nylig avsagt dom (Borgarting 17/1-11) hvor den angjeldende kommune ikke anses ansvarlig for skade grunnet manglende vedlikehold. Dommen er anket til høyesterett. For kunden med tilbakeslag og store skader i eget hus å måtte påvise uaktsomhet og årsakssammenheng for dårlig vedlikehold i kommunen, finner forsikringsbransjen også svært uheldig. Og vel også mer urimelig enn der skader skyldes underdimensjonering.

Med vennlig hilsen
Finansnæringens Fellesorganisasjon

Geir Trulserud
Direktør

Ove Røinesdal
Fagdirektør